Išeivijos poetui Pranui Kozuliui – 105

2022 m.

Apie poetą

- Būsimasis poetas Pranas Kozulis gimė 1917 m. balandžio 4 d. Vyžeičiuose, Rokiškio rajone. Mirė 2000 m. birželio 11 d. Toronte, Kanadoje.
- 1937 m. baigė Rokiškio gimnaziją. 1937–1941 m. studijavo Kauno Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose lietuvių kalbą ir literatūrą. Baigė Karo mokyklą, turėjo atsargos leitenanto laipsnį. 1946–1949 m. studijavo Pabaltijo universitete Pinneberge, Vokietijoje.

Apie poetą

- Po studijų grįžo į tėviškę, 1942–1944 m. dirbo Vyžeičių pradžios mokykloje. 1944 m. išvyko iš Lietuvos į Vakarų Vokietiją. 1949 m. emigravo į Kanadą, apsigyveno Toronte.

Apie kūrybą

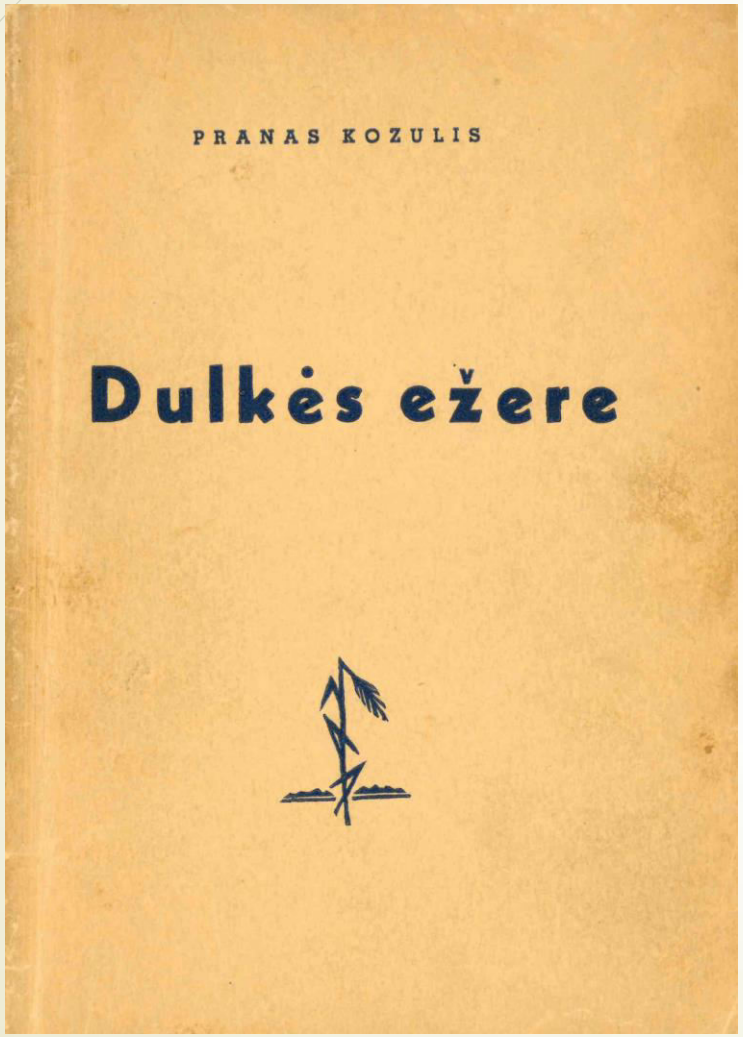

- 1936 m. išspausdino pirmuosius eilėraščius žurnale „Ateities spinduliai“. Pirmą ir vienintelį savo eilėraščių rinkinį „Dulkės ežere“ P. Kozulis išleido 1950 m. Toronte, Kanadoje. Apie 1990 m. parengė antrąjį rinkinį, tačiau staiga mirus draugui, pas kurį buvo jo rankraščiai, jie pasimetė ir knyga nebuvo išleista.
- „Rinkinys suskirstytas į tris dalis: „Šiaurės žvaigždė“, „Pavasario žaibai“, „Amžinas klausimas“. Žmogaus blaškymasis, ieškojimas ir nesuradimas veda į nusivylimą, bet Kozulis visai kitoks. Jis sarkastiškai juokiasi iš visko. Jis tyčiojasi iš nepasisekimo, sarkastiškus sakinius sustatydamas greta per daug net saldžiai sentimentalių išsireiškimų, kad jie įgautų ryškesnį foną. Tame įmantriam, sarkastiškam, o drauge ir paprastam žodyje Kozulis yra visai savarankiškas. Jo švelnių patyčių sakinys yra poetiškas ir turįs kozulišką veidą. Nors Kozulis savo poezijoje laisvas ir nerūpestingas, nekreipiąs į nieką dėmesio, bet visuose savo sakiniuose prasmingas. Tie visi dalykai daro Kozulį savitą ir iššokantį iš nemažos poetų vardus turinčių arba į juos pretenduojančių poetų plejados ir atsistoja mūsų nedidelėj naujausių tikrų poetų eilėj...“
  - B. Alėnas // Ateitis. 1950, Nr. 3, p. 22.

Apie kūrybą

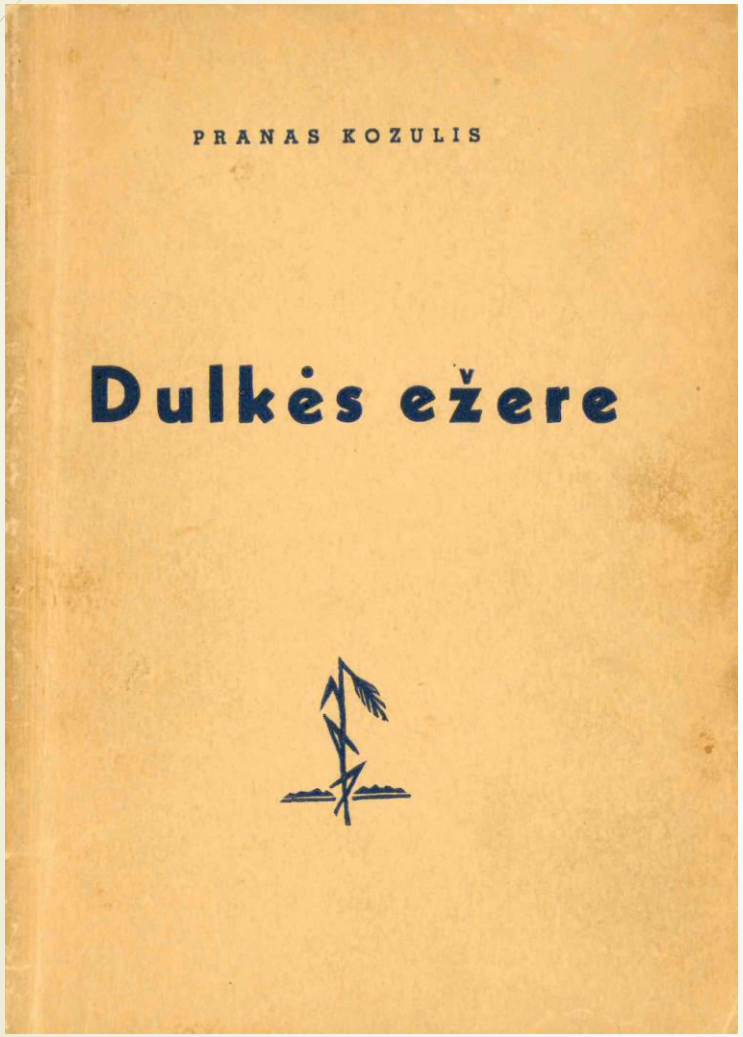

- „Pranas Kozulis tobulai valdo formą, švelnus, pastabus, ir gal jo didžiausia dorybė, kad jis savo poezijoje vartoja beveik išimtinai lyrines reiškimo priemones – figūras:

  Kuo daugiau mane bara ir peikia,
  Kuo garsiau mane keikia žmogus,
  Tuo aiškiau regiu tuštumą klaikią,
  Į kurią užsimerkęs žengiu“.

  J. Aistis // Aidai. 1950, Nr. 10, p. 471.

https://www.limis.lt/paieska/perziura/-/exhibit/preview/1300000000116253?s_id=EsTgokqrfVTbYErS&s_ind=13239&valuable_type=EKSPONATAS

Apie kūrybą

Prano Kozulio kūryba įtraukta į almanachus ir rinktines: „Savanoriai kūrėjai“ (1938), „Lietuvių poezijos antologija“ (1951), „Australijos lietuvio kalendorius“ (1954), „Sauja derliaus“ (1957), „Lietuvių poezija išeivijoje“ (T. 3, 1971), „Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija“ (T. 1, 1991), „Grūto parko lyrika“ (2000), „Nupinsiu Lietuvai vainiką“ (T. 2, 2004) ir kt.

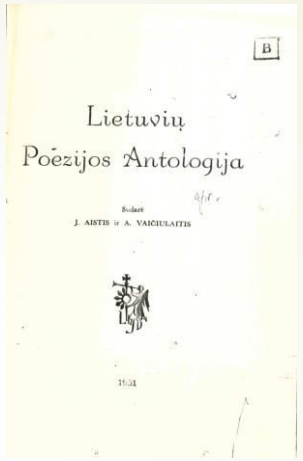

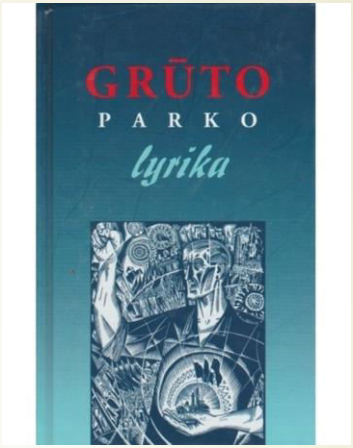

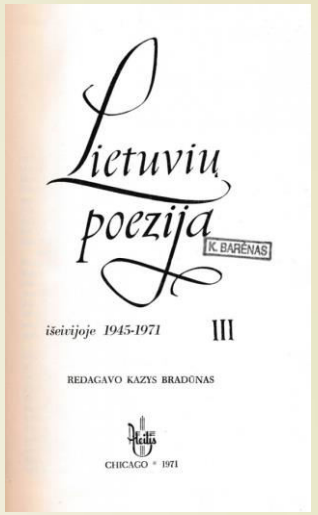

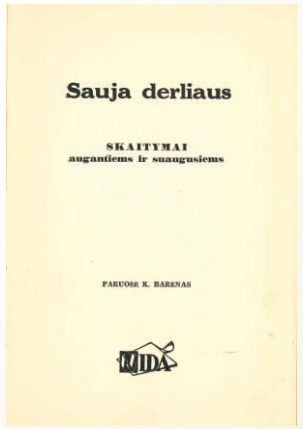

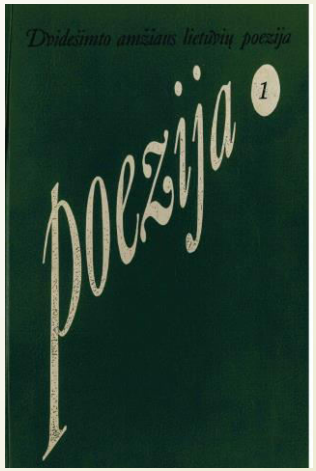

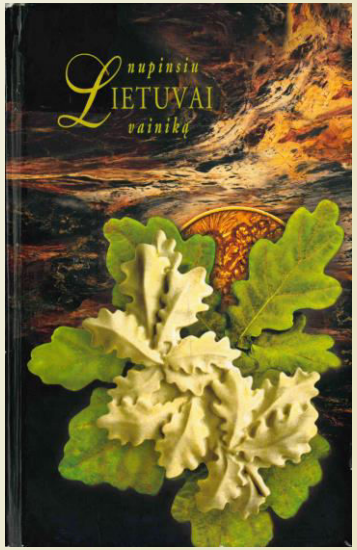

Apie kūrybą

Bendradarbiavo spaudoje: „Aidai“, „Ateities spinduliai“, „Ateitis“, „Draugas“, „Laiškai lietuviams“, „Naujoji Romuva“, „Raštai“, „Saulutė“, „Studentų dienos“, „Tėviškės žiburiai“, „Vilniaus balsas“, „Žibintas“, „Žiburėlis“. Jo kūryba publikuota ir laikraštyje „Gimtasis Rokiškis“ bei žurnale „Prie Nemunėlio“.

Pasirašinėjo slapyvardžiu Drugelis.

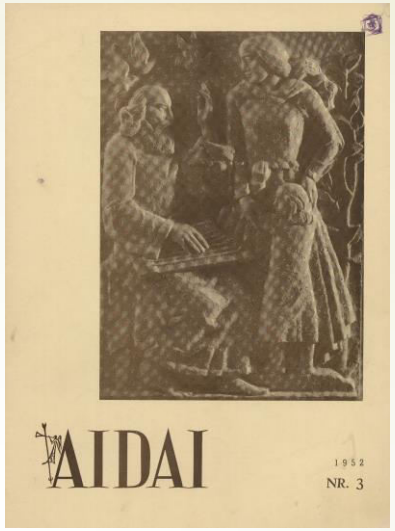

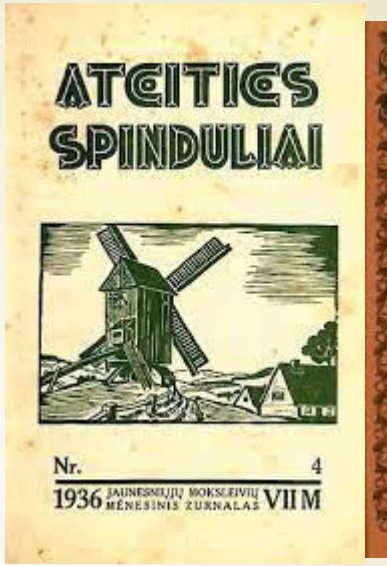

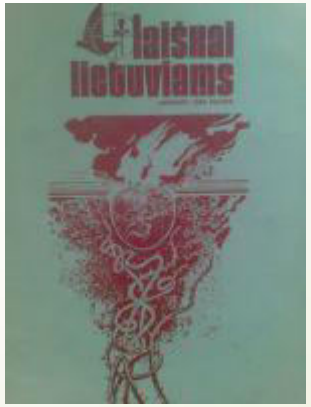

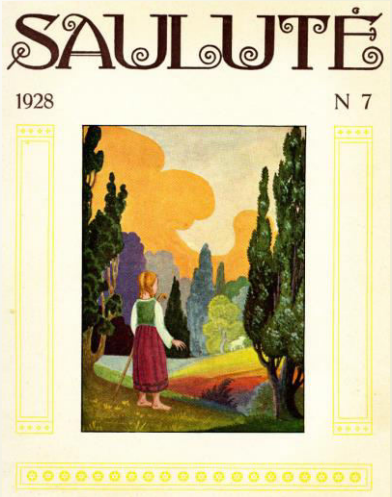

Iš kūrybos

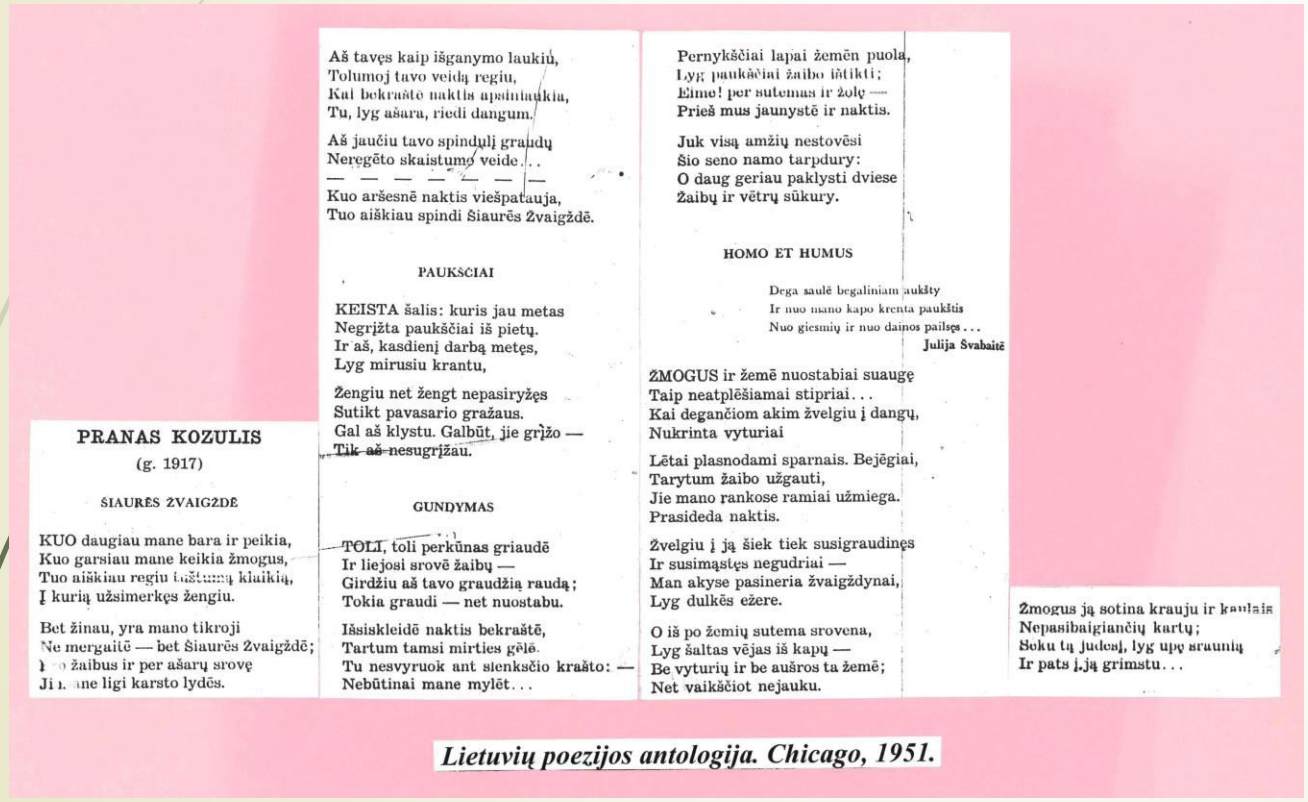

PRANAS KOZULIS

(g. 1917)

ŠIAURĖS ŽVAIGŽDĖ

KUO daugiau mane bara ir peikia,
Kuo garsiau mane keikia žmogus,
Tuo aiškiau regiu tūkstantį klaikių,
Į kurią užsimerkęs žengiu.

Bet žinau, yra mano tikroji
Ne mergaitė — bet Šiaurės Žvaigždė;
[illegible] žaibus ir per ašarų srovę
Ji n[illegible]ne ligi karsto lydės.

Aš tavęs kaip išganymo laukiu,
Tolumoj tavo veidą regiu,
Kai bekraštė naktis apsiniaukia,
Tu, lyg ašara, riedi dangum.

Aš jaučiu tavo spindulį graudų
Neregėto skaistumo veide...
— — — — — — —
Kuo aršesnė naktis viešpatauja,
Tuo aiškiau spindi Šiaurės Žvaigždė.

PAUKŠČIAI

KEISTA šalis: kuris jau metas
Negrįžta paukščiai iš pietų.
Ir aš, kasdienį darbą metęs,
Lyg mirusiu krantu,

Žengiu net žengt nepasiryžęs
Sutikt pavasario gražaus.
Gal aš klystu. Galbūt, jie grįžo —
Tik aš nesugrįžau.

GUNDYMAS

TOLI, toli perkūnas griaudė
Ir liejosi srovė žaibų —
Girdžiu aš tavo graudžią raudą;
Tokia graudi — net nuostabu.

Išsiskleidė naktis bekraštė,
Tartum tamsi mirties gėlė.
Tu nesvyruok ant slenksčio krašto: —
Nebūtinai mane mylėt...

Pernykščiai lapai žemėn puola,
Lyg paukščiai žaibo ištikti;
Eime! per sutemas ir žolę —
Prieš mus jaunystė ir naktis.

Juk visą amžių nestovėsi
Šio seno namo tarpdury:
O daug geriau paklysti dviese
Žaibų ir vėtrų sūkury.

HOMO ET HUMUS

Dega saulė begaliniam aukšty
Ir nuo mano kapo krenta paukštis
Nuo giesmių ir nuo dainos pailsęs...

Julija Švabaitė

ŽMOGUS ir žemė nuostabiai suaugę
Taip neatplėšiamai stipriai...
Kai degančiom akim žvelgiu į dangų,
Nukrinta vyturiai

Lėtai plasnodami sparnais. Bejėgiai,
Tarytum žaibo užgauti,
Jie mano rankose ramiai užmiega.
Prasideda naktis.

Žvelgiu į ją šiek tiek susigraudinęs
Ir susimąstęs negudriai —
Man akyse pasineria žvaigždynai,
Lyg dulkės ežere.

O iš po žemių sutema srovena,
Lyg šaltas vėjas iš kapų —
Be vyturių ir be aušros ta žemė;
Net vaikščiot nejauku.

Žmogus ją sotina krauju ir kaulais
Nepasibaigiančių kartų;
Seku tų judesį, lyg upę sraunią
Ir pats į ją grimstu...

Lietuvių poezijos antologija. Chicago, 1951.

Parašė PRANAS KOZULIS

LACRIMAE CHRISTI

Mums nekantriai aušros belaukiant
pranyko taurėje puta,
žvaigždėtos erdvės apsiniaukė —
staiga išblyško visata.

Tiktai veiduos negęsta ugnys
ir liejasi daina graudi;
taurė — gili, gili bedugne
didžiausiam kūnui paskandint.

Vii driekiasi pavasario banga į šiaurę
šviesių merginų eisena grakščia —
lyg sapnas perveria tikrovę biaurią,

nubraukia ašaras karčias. —
Jau atitolink, Viešpatie, tą taurę,
nes ji — vis vien tuščia.

TROŠKULYS

Gana bus valgyti ir gerti —
gana jau kūnui pataikaut;
kiek prarijau — aš pats nevertas.
Jau per godumą netekau

visos tikrosios savo vertės;
gal būt, ir vardo netekau,
kuris tikrai gražus ir šventas...
Ar aš tau, sese, nesakiau,

kad ir tamsiausios žvaigždės krenta
iš debesyno neaiškaus
ir suliepsnojusios užgęsta

paklydusio žmogaus kely,
kad visą amžių nusitęstų
šviesos ir meilės troškulys.

Aidai. 1952, Nr. 3, p. 102.

Iš kūrybos

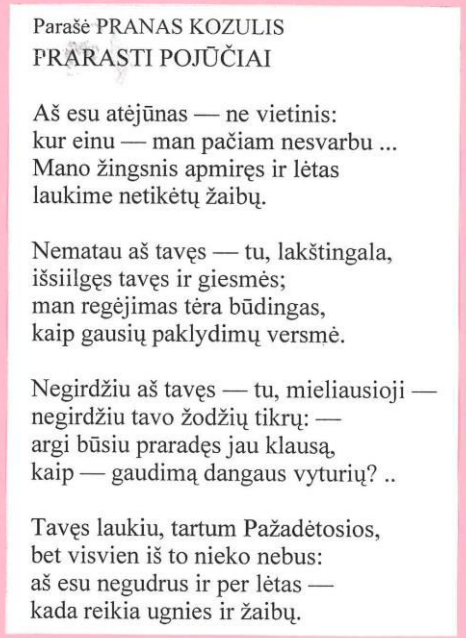

Parašė PRANAS KOZULIS

PRARASTI POJŪČIAI

Aš esu atėjūnas — ne vietinis:
kur einu — man pačiam nesvarbu ...
Mano žingsnis apmiręs ir lėtas
laukime netikėtų žaibų.

Nematau aš tavęs — tu, lakštingala,
išsiilgęs tavęs ir giesmės;
man regėjimas tėra būdingas,
kaip gausių paklydimų versmė.

Negirdžiu aš tavęs — tu, mieliausioji —
negirdžiu tavo žodžių tikrų: —
argi būsiu praradęs jau klausą,
kaip — gaudimą dangaus vyturių? ..

Tavęs laukiu, tartum Pažadėtosios,
bet visvien iš to nieko nebus:
aš esu negudrus ir per lėtas —
kada reikia ugnies ir žaibų.

Aidai. 1950, Nr. 6, p. 266.

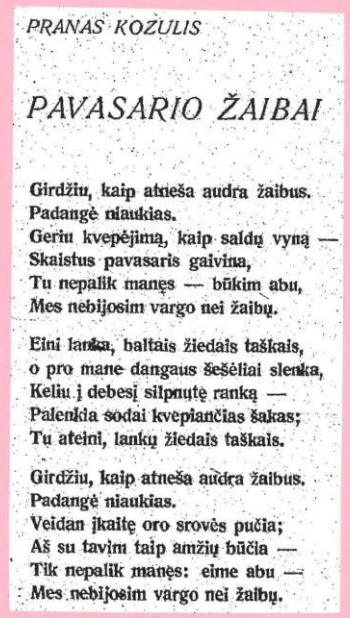

PRANAS KOZULIS

PAVASARIO ŽAIBAI

Girdžiu, kaip atneša audra žaibus.
Padangė niaukias.
Geriu kvepėjimą, kaip saldų vyną —
Skaistus pavasaris gaivina,
Tu nepalik manęs — būkim abu,
Mes nebijosim vargo nei žaibų.

Eini lanka, baltais žiedais taškais,
o pro mane dangaus šešėliai slenka,
Keliu į debesį silpnutę ranką —
Palenkia sodai kvepiančias šakas;
Tu ateini, lankų žiedais taškais.

Girdžiu, kaip atneša audra žaibus.
Padangė niaukias.
Veidan įkaitę oro srovės pučia;
Aš su tavim taip amžių būčia —
Tik nepalik manęs: eime abu —
Mes nebijosim vargo nei žaibų.

Naujoji Romuva. 1940, Nr. 14, p. 272.

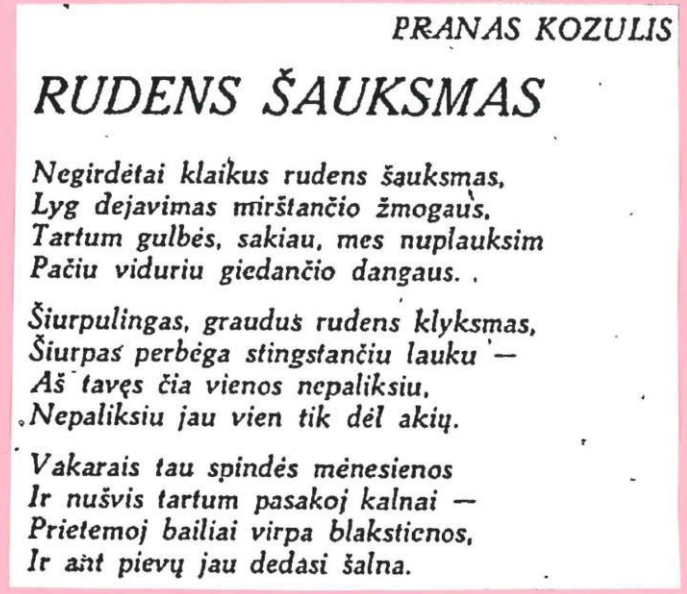

PRANAS KOZULIS

RUDENS ŠAUKSMAS

Negirdėtai klaikus rudens šauksmas,
Lyg dejavimas mirštančio žmogaus,
Tartum gulbės, sakiau, mes nuplauksim
Pačiu viduriu giedančio dangaus. .

Šiurpulingas, grauduš rudens klyksmas,
Šiurpas perbėga stingstančiu lauku —
Aš tavęs čia vienos nepaliksiu,
Nepaliksiu jau vien tik dėl akių.

Vakarais tau spindės mėnesienos
Ir nušvis tartum pasakoj kalnai —
Prietemoj bailiai virpa blaksticnos,
Ir ant pievų jau dedasi šalna.

Ateitis. 1938-1939, Nr. 4, p. 200.

Iš kūrybos

PRANAS KOZULIS

Sonetas

Šviesios mergaitės truputį apviltas,
aš kiūtinu tolyn kukliai,
o pro mane tik plūsta minios pilkos
ir gūdžiai praklapsi arkliai.

Praeina žmonės nuostabiai vienodi:
tikrai — kaip vienas jie visi —
tik tu viena grakščiai žengi per gruodą —
tik tu vienintelė šviesi.

"Sakyk, kur kiūtini, brangioji,
gal aš įspėjau tavo mintį?
(Atleisk žodžius tuos nekuklius).

Duokš baltą ranką ir žygiuojam
didžiuoju vieškeliu pramintu
karalių, driskių ir arklių."

Ateitis. 1950, Nr. 3, p. 10.

TILTAS

Parašė Pr. Kozulis

Baisu iš tokio aukščio pulti,
nes dar tvirtai tikiu — ateisi tu.
Per upę permestas didžiulis tiltas
sujungia du krantu.

Ne nejutau, kaip ji atėjo:
tokia lengva jos eisena,
lyg rytmečio tylusis vejas,
pabudino mane.

Nesąmonė! — Tai sėlina ruduo pageltęs
ir šnera lapuose tamsus lietus.
žinau — jau niekados negrįši tu

atgal, kad ir nebūčiau nusikaltęs.
Nors tai labai gražus ir tvirtas tiltas,
bet... tiltas jungia tik krantus.

Aidai. 1951, Nr. 3, p. 120.

Parašė Pranas Kozulis

PAUKŠČIAI

Keista šalis: kuris jau metas
negrįžta paukščiai iš pietų.
Ir aš kasdienį darbą metęs,
lyg mirusiu krantu

žengiu net žengt nepasiryžęs
sutikt pavasario gražaus.
Gal klystu aš; galbūt jie grįžo –
tik aš nesugrįžau.

ŽMONES IR GĖLĖ

Kada prasiskleidė gėlė, jau temo.
Ji prieblandoj nušvito dar aiškiau.
Aš jai tariau: „Gyvenimas tu mano..."
Ir jos ugningą žvilgsnį išlaikiau.

Išminčius prakeliaudamas man tarė:
„O, koks žydėjimas to augalo gražaus!"
Paskui praeidamas kvailys pro šalį grožėjos nemažiau...

Kanada, 1948 m.

Aidai. 1948, Nr. 19, p. 426.

Iš kūrybos

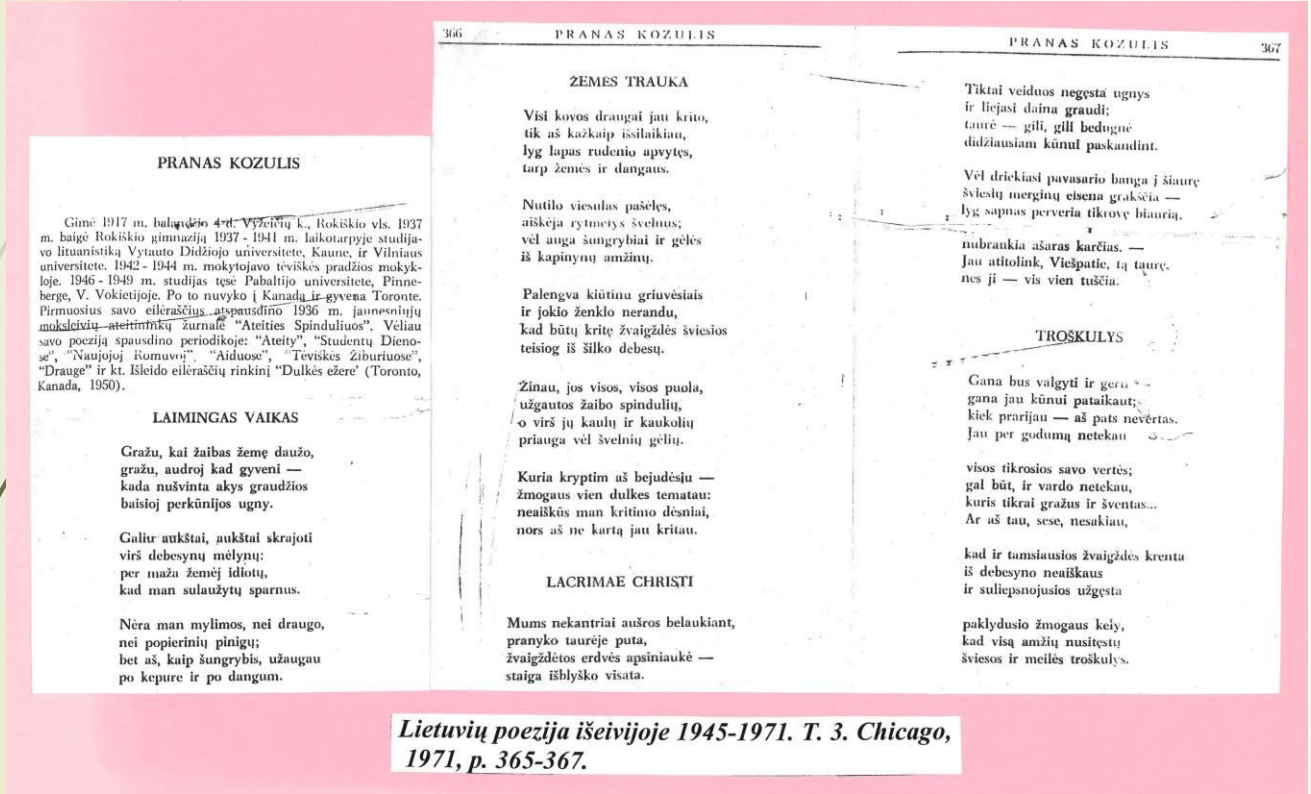

PRANAS KOZULIS

Gimė 1917 m. balandžio 4 d. Vyžečių k., Rokiškio vls. 1937 m. baigė Rokiškio gimnaziją 1937 - 1941 m. laikotarpyje studijavo lituanistiką Vytauto Didžiojo universitete, Kaune, ir Vilniaus universitete. 1942 - 1944 m. mokytojavo tėviškės pradžios mokykloje. 1946 - 1949 m. studijas tęsė Pabaltijo universitete, Pinneberge, V. Vokietijoje. Po to nuvyko į Kanadą ir gyvena Toronte. Pirmuosius savo eilėraščius atspausdino 1936 m. jaunesniųjų moksleivių ateitininkų žurnale "Ateities Spinduliuos". Vėliau savo poeziją spausdino periodikoje: "Ateity", "Studentų Dienose", "Naujojoj Romuvoj", "Aiduose", "Tėviškės Žiburiuose", "Drauge" ir kt. Išleido eilėraščių rinkinį "Dulkės ežere" (Toronto, Kanada, 1950).

LAIMINGAS VAIKAS

Gražu, kai žaibas žemę daužo,
gražu, audroj kad gyveni —
kada nušvinta akys graudžios
baisioj perkūnijos ugny.

Galiu aukštai, aukštai skrajoti
virš debesynų mėlynų:
per maža žemėj idiotų,
kad man sulaužytų sparnus.

Nėra man mylimos, nei draugo,
nei popierinių pinigų;
bet aš, kaip šungrybis, užaugau
po kepure ir po dangum.

366 PRANAS KOZULIS

ŽEMĖS TRAUKA

Visi kovos draugai jau krito,
tik aš kažkaip išsilaikiau,
lyg lapas rudenio apvytęs,
tarp žemės ir dangaus.

Nutilo viesulas pašėlęs,
aiškėja rytmetys švelnus;
vėl auga šungrybiai ir gėlės
iš kapinynų amžinų.

Palengva kiūtinu griuvėsiais
ir jokio ženklo nerandu,
kad būtų kritę žvaigždės šviesios
teisiog iš šilko debesų.

Žinau, jos visos, visos puola,
užgautos žaibo spindulių,
o virš jų kaulų ir kaukolių
priauga vėl švelnių gėlių.

Kuria kryptim aš bejudėsiu —
žmogaus vien dulkes tematau:
neaiškūs man kritimo dėsniai,
nors aš ne kartą jau kritau.

LACRIMAE CHRISTI

Mums nekantriai aušros belaukiant,
pranyko taurėje puta,
žvaigždėtos erdvės apsiniaukė —
staiga išblyško visata.

PRANAS KOZULIS 367

Tiktai veiduos negesta ugnys
ir liejasi daina graudi;
taurė — gili, gili bedugnė
didžiausiam kūnui paskandint.

Vėl driekiasi pavasario banga į šiaurę
šviesių merginų eisena graksčia —
lyg sapnas perveria tikrovę biaurią,
nubraukia ašaras karčias. —
Jau atitolink, Viešpatie, tą taurę,
nes ji — vis vien tuščia.

TROŠKULYS

Gana bus valgyti ir gert[illegible]
gana jau kūnui pataikaut;
kiek prarijau — aš pats nevertas.
Jau per godumą netekau

visos tikrosios savo vertės;
gal būt, ir vardo netekau,
kuris tikrai gražus ir šventas...
Ar aš tau, sese, nesakiau,

kad ir tamsiausios žvaigždės krenta
iš debesyno neaiškaus
ir suliepsnojusios užgesta

paklydusio žmogaus kely,
kad visą amžių nusitęstų
šviesos ir meilės troškulys.

Lietuvių poezija išeivijoje 1945-1971. T. 3. Chicago, 1971, p. 365-367.

Pranas Kozulis

Džiaugsmo dienos

Su plazdančia jaunystės širdžia
Gyventi vienas išėjau —
Išėjęs girią ošiant girdžiu,
Ir jaunus pumpurus matau.

Kaip trumpos tavo, džiaugsme, dienos!
Kaip trumpa vasara graži!..
Vos puošėsi vainikais pievos,
Jau tu su gervėmis skrendi...

Jau šypsnis veido nebelanko,
Tik krinta ašara skaidri —
Gaudimas girdis amžių varpo
Ir tu jau atgailoj gedi...

Kaip trumpos, džiaugsme, tavo dienos!
Greit bėga vasara lauku;
Laukuos kai žydi baltažiedės,
Su jom žydėt ir man kartu.

Ateities spinduliai. 1935, Nr. 3, p. 66.

Iš kūrybos

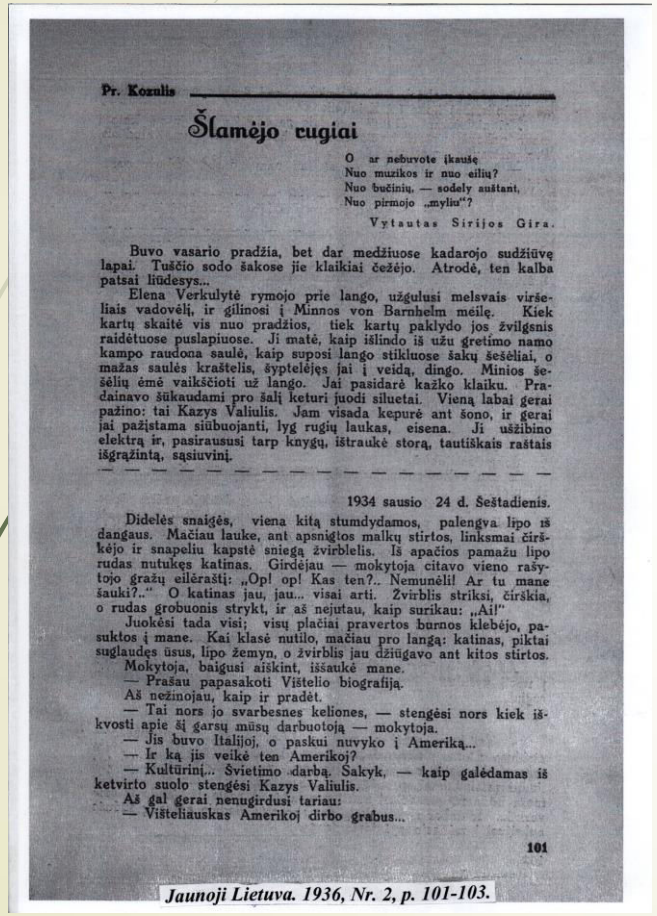

Pr. Kozulis

Šlamėjo rugiai

O ar nebuvote ikausę
Nuo muzikos ir nuo eilių?
Nuo bučinių, — sodely auštant,
Nuo pirmojo „myliu"?

Vytautas Sirijos Gira.

Buvo vasario pradžia, bet dar medžiuose kadarojo sudžiūvę lapai. Tuščio sodo šakose jie klaikiai čežėjo. Atrodė, ten kalba patsai liūdesys...

Elena Verkulytė rymojo prie lango, užgulusi melsvais viršeliais vadovėlį, ir gilinosi į Minnos von Barnhelm meilę. Kiek kartų skaitė vis nuo pradžios, tiek kartų paklydo jos žvilgsnis raidėtuose puslapiuose. Ji matė, kaip išlindo iš užu gretimo namo kampo raudona saulė, kaip suposi lango stikluose šakų šešėliai, o mažas saulės kraštelis, šyptelėjęs jai į veidą, dingo. Minios šešėlių ėmė vaikščioti už lango. Jai pasidarė kažko klaiku. Pradainavo šūkaudami pro šalį keturi juodi siluetai. Vieną labai gerai pažino: tai Kazys Valiulis. Jam visada kepurė ant šono, ir gerai jai pažįstama siūbuojanti, lyg rugių laukas, eisena. Ji užžibino elektrą ir, pasiraususi tarp knygų, ištraukė storą, tautiškais raštais išgražintą, sąsiuvinį.

— — — — — — — — — — — — — — —

1934 sausio 24 d. Šeštadienis.

Didelės snaigės, viena kitą stumdydamos, palengva lipo iš dangaus. Mačiau lauke, ant apsnigtos malkų stirtos, linksmai čirškėjo ir snapeliu kapstė sniegą žvirblelis. Iš apačios pamažu lipo rudas nutukęs katinas. Girdėjau — mokytoja citavo vieno rašytojo gražų eilėrašti: „Op! op! Kas ten?.. Nemunėlį! Ar tu mane šauki?.." O katinas jau, jau... visai arti. Žvirblis striksi, čirškia, o rudas grobuonis strykt, ir aš nejutau, kaip surikau: „Ai!"

Juokėsi tada visi; visų plačiai pravertos burnos klebėjo, pasuktos į mane. Kai klasė nutilo, mačiau pro langą: katinas, piktai suglaudęs ūsus, lipo žemyn, o žvirblis jau džiūgavo ant kitos stirtos.

Mokytoja, baigusi aiškint, iššaukė mane.

— Prašau papasakoti Vištelio biografiją.

Aš nežinojau, kaip ir pradėt.

— Tai nors jo svarbesnes keliones, — stengėsi nors kiek iškvosti apie šį garsų mūsų darbuotoją — mokytoja.

— Jis buvo Italijoj, o paskui nuvyko į Ameriką...

— Ir ką jis veikė ten Amerikoj?

— Kultūrinį... Švietimo darbą. Sakyk, — kaip galėdamas iš ketvirto suolo stengėsi Kazys Valiulis.

Aš gal gerai nenugirdusi tariau:

— Vištelis Amerikoj dirbo grabus...

101

Jaunoji Lietuva. 1936, Nr. 2, p. 101-103.

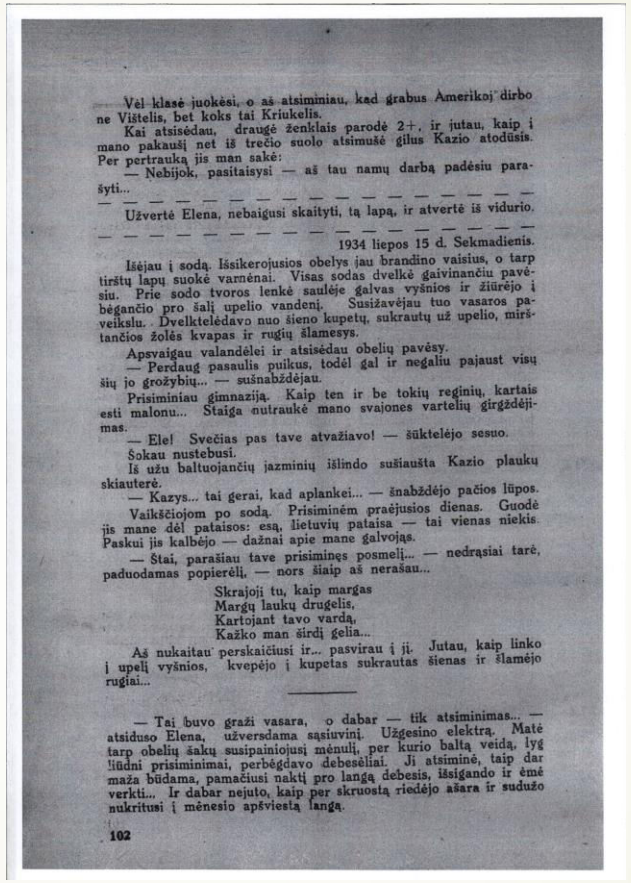

Vėl klasė juokėsi, o aš atsiminiau, kad grabus Amerikoj dirbo ne Vištelis, bet koks tai Kriukelis.

Kai atsisėdau, draugė ženklais parodė 2+, ir jutau, kaip į mano pakaušį net iš trečio suolo atsimušė gilus Kazio atodūsis. Per pertrauką jis man sakė:

— Nebijok, pasitaisysi — aš tau namų darbą padėsiu parašyti...

— — — — — — — — — — — — — — —

Užvertė Elena, nebaigusi skaityti, tą lapą, ir atvertė iš vidurio.

— — — — — — — — — — — — — — —

1934 liepos 15 d. Sekmadienis.

Išėjau į sodą. Išsikerojusios obelys jau brandino vaisius, o tarp tirštų lapų suokė varnėnai. Visas sodas dvelkė gaivinančiu pavėsiu. Prie sodo tvoros lenkė saulėje galvas vyšnios ir žiūrėjo į bėgančio pro šalį upelio vandenį. Susižavėjau tuo vasaros paveikslu. Dvelktelėdavo nuo šieno kupetų, sukrautų už upelio, miršt-tančios žolės kvapas ir rugių šlamesys.

Apsvaigau valandėlei ir atsisėdau obelių pavėsy.

— Perdaug pasaulis puikus, todėl gal ir negaliu pajaust visų šių jo grožybių... — sušnabždėjau.

Prisiminiau gimnaziją. Kaip ten ir be tokių reginių, kartais esti malonu... Staiga nutraukė mano svajones vartelių girgždėjimas.

— Ele! Svečias pas tave atvažiavo! — šūktelėjo sesuo.

Šokau nustebusi.

Iš užu baltuojančių jazminių išlindo sušiaušta Kazio plaukų skiauterė.

— Kazys... tai gerai, kad aplankei... — žnabždėjo pačios lūpos.

Vaikščiojom po sodą. Prisiminėm praėjusios dienas. Guodė jis mane dėl pataisos: esą, lietuvių pataisa — tai vienas niekis. Paskui jis kalbėjo — dažnai apie mane galvojas.

— Štai, parašiau tave prisiminęs posmelį... — nedrąsiai tarė, paduodamas popierėlį, — nors šiaip aš nerašau...

Skrajoji tu, kaip margas
Margų laukų drugelis,
Kartojant tavo vardą,
Kažko man širdį gelia...

Aš nukaitau perskaičiusi ir... pasvirau į ji. Jutau, kaip linko į upelį vyšnios, kvepėjo į kupetas sukrautas šienas ir šlamėjo rugiai...

— Tai buvo graži vasara, o dabar — tik atsiminimas... — atsiduso Elena, užversdama sąsiuvinį. Užgesino elektrą. Matė tarp obelių šakų susipainiojusį mėnulį, per kurio baltą veidą, lyg liūdni prisiminimai, perbėgdavo debesėliai. Ji atsiminė, taip dar maža būdama, pamačiusi naktį pro langą debesis, išsigando ir ėmė verkti... Ir dabar nejuto, kaip per skruostą riedėjo ašara ir sudužo nukritusi į mėnesio apšviestą langą.

102

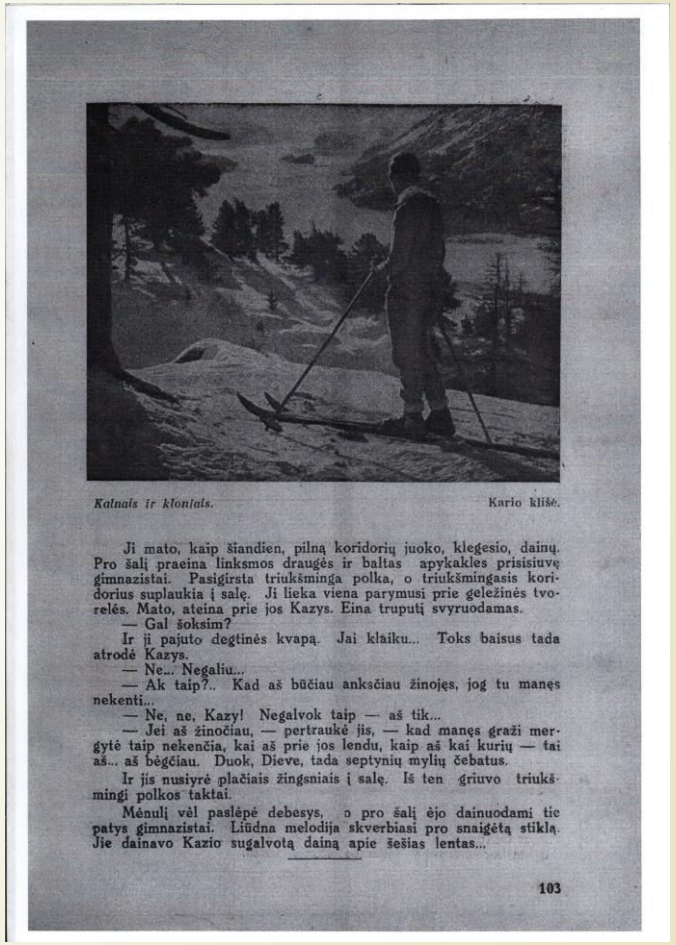

Kalnais ir kloniais. Kario kliše.

Ji mato, kaip šiandien, pilną koridorių juoko, klegesio, dainų. Pro šalį praeina linksmos draugės ir baltas apykakles prisisiuvę gimnazistai. Pasigirsta triukšminga polka, o triukšmingasis koridorius suplaukia į salę. Ji lieka viena parymusi prie geležinės tvorelės. Mato, ateina prie jos Kazys. Eina truputį svyruodamas.

— Gal šoksim?

Ir ji pajuto degtinės kvapą. Jai klaiku... Toks baisus tada atrodė Kazys.

— Ne... Negaliu...

— Ak taip?.. Kad aš būčiau anksčiau žinojęs, jog tu manęs nekenti...

— Ne, ne, Kazy! Negalvok taip — aš tik...

— Jei aš žinočiau, — pertraukė jis, — kad manęs graži mergytė taip nekenčia, kai aš prie jos lendu, kaip aš kai kurių — tai aš... aš bėgčiau. Duok, Dieve, tada septynių mylių čebatus.

Ir jis nusiyrė plačiais žingsniais į salę. Iš ten griuvo triukšmingi polkos taktai.

Mėnulį vėl paslėpė debesys, o pro šalį ėjo dainuodami tie patys gimnazistai. Liūdna melodija skverbiasi pro snaigėtą stiklą. Jie dainavo Kazio sugalvotą dainą apie šešias lentas...

103

Iš kūrybos

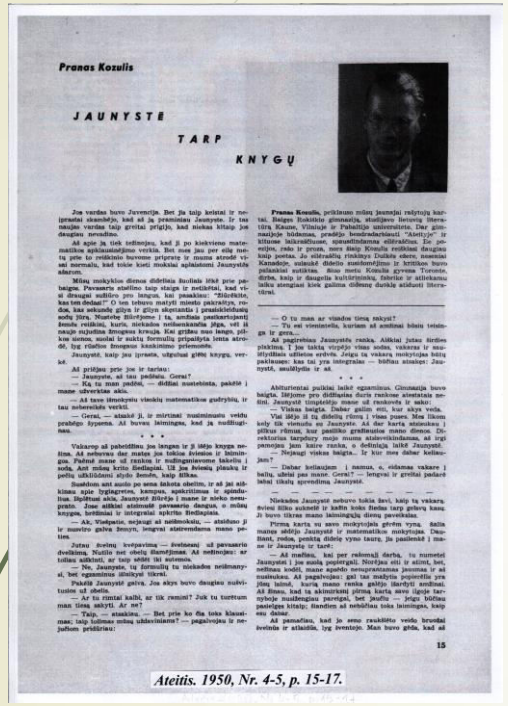

Pranas Kozulis

JAUNYSTĖ TARP KNYGŲ

Jos vardas buvo Javenciję. Bet ją taip keistai ir nejprastai skambėjo, kad aš ją pramiinjau Jaunyste. Ir tau naujos vardas taip greitai prigijo, kad niekas kitaip jos daugiau nevadino.

Aš apie ją tiek težinojau, kad ji po kiekvieno matematikos apskaičiavimėjimo verkia. Bet nors jau per eilę metų gete to reiškinio buvome pripratę ir mums atrodė visai normalu, kad tokie keti mokiniai apleidami Jaunystės sūnrom.

Mūsų mokyklos direktorius išvolinis iškė prie pat laigos. Pavaizdu stalino taip staigo ir netikėtai, kad visi drauguai sušiūro pro langus, kai pasakius: "Žiūrėkite, kas tai darosi!" O ten tokiuo matyti niekis paisvaizdys, rodos, kaa sekundę gilyn ir gilyn skęstanta į prasiskleidusią sočių jūrą. Nuotrolę žiūrėjome į ta, ambasa pasiharčiajusią šemės reiškinį, kuris, niekados neišsenkandia jėga, vėl iš naujo sujudina žmogaus kraujų. Kai grįžau nuo langų, pilkas siemos, socialiai ir aukšų formuliuj pripažįsta lenta atrodė, kog rūstus žmogaus kuskimimo pvlenomenis.

Jaunystė, taip jau įprasta, užgrūsė gilėn knygų, verstė.

Aš prišjau prie jos ir tariau:

— Jaunyste, aš tau padėsiu. Gerai?

— Ką tu man padėsi, — didžiai nustebinta, paklėsė į mane užvertas akis.

— Aš tavo išvaizdoje viesku matematikos gudrybių, ir tau nebereikės verkti.

— Gerai, — atsakė ji, ir ašrinai nusiminusiu veidu prabėgo šypsena. Aš buvau laimingas, kad ją nuliliugiiasa.

* * *

Vakarop aš pabaidžiau jos langan ir ji lėjo knygą nesiina. Aš nebuvau dar matęs jos tokios šviesios ir laimingos. Patėmė mane už rankos ir nuilingniavome takeliu į soda. Ant mūsų krito šiedlagiai. Už jos šviesių plaukų ir petių užkildamoi alyto šemės, kaip šilkas.

Suskilom ant auslo po sena lakosta obelim, ir aš jai sakiiiau apie lygingetėra, kampus, apskritimus ir spindulius. Išgirtoai akis, Jaunystė žiūrėjo į mane ir nieko nesupratė. Jose aitikai atsimušė pavasario dangus, o mūsų kojose, kertėmai ir intrigotai spkrito šiedlagiai.

— Ak, Viešpatie, nejaugi aš nešmokslu, — atsiduso ji ir nuvirto galva šemyn, ieigrai atsivendama mano petiea.

Jutau šveinų kvėpavimą — šveitnesni už pavasario šiedlainą. Nuliu nei obelų šlamėjimas. Aš nešmokas: ar tollau aitiktai, ar taip sėdėi iki autemia.

— Ne, Jaunyste, tą formulių tu niekados neišmasy-ai, bet egzamiiius išlaikysi tikrai.

Pakėlė Jaunystė galva. Jos akys buvo daugiau sulvitusios už obelis.

— Ar tu rimtai kalbi, ar tik rauni? Žvk tu tuotum man tiesą sakyti. Ar ne?

— Taip, — atsakiau. — Bet prie ko čia tos klasiomas; taip lužimas mūsų užkavinime? — pagalvojau ir nejaušom priširiau:

Pranas Kozulis, prikiiusio mūsų jaunejai rašytojų karjetai. Baigęs Rokiškio gimnaziją, studijavo lietuvių literatūrą Kaune, Vilniuje ir Pabaltijo universitete. Dar gimnazijoje būdamas, pradėjo bendradarbiauti "Aiety-je" ir kitiome laikraščiuose, spausdindamas eilėraščius. Eo poezijos, rašo ir proza, nors šiuo Kozulis reiškiasi daugiau kaip poetas. Jo užrašuose rinkinys Dažnės ekere, nasenini Kanadoje, sulaukė didelio susidomėjimo ir kritikos buvo palankiai sutiktas. Šiuo metu Kozulis gyvena Toronto, dirba, kaip ir daugelis kultūrininkų, fabrike ir atlikamu laiko atsegiau kvek galima didesnę dalykų atiduoti literatūrai.

— O tu mas ar vlasdos tiesą sakysi?

— Tu esi vienintelis, kuriam aš asmiiiai bilsiu teisingą ir gero...

Aš pagirdžiau Jaunystės ranką. Aitikai jutau širdies plakimą. I jos takią virpėjo visos sodos, vakaras ir nuolijvalbos užliesto erdvės. Jeigu tą vakarą nuskrisiąs bėrą paklausiom: kas tai yra integralas — būtų atsakęs: Jaunystė, saulėlydis ir aš.

* * *

Abiturientai puikiai laikė egzaminus. Gimnazija buvo baigta. Išlėjome pro didžiuosius durų rankose atestatus nešini. Jaunystė tiiiptelėjo nasor aš rauksvda ir sako:

— Viskas baigta. Dabar galim eti, kur akys veda.

Vai iėjo iš tų didelių rūmų į visas puses. Mes likome sely tik vieiuolis su Jaunyste. Aš dar kartą atsisukau į pilkus rūmus, kur pasiiiko gražiausios mano dienos. Direktoriaus tarpeiny matjo mumu atsivvkiiidamas, aš irgi pamojau jam kaire ranka, o dešiniąja laikė Jaunystė.

— Nejaugi viskas baigta,. Ir kur nee dabar keliausjam?

— Dabar keliaujam į namus, o, eidamas vakare į balių, užeisi pas mane. Gerai? — tetgrau ir greitai padarė labai tiiiaiį apvvedimą Jaunystė.

Niekados Jaunystė nebuvo tokia ševi, kaip tą vakarą. Bvlevi šiiko auksnėlė ir kaiin toks šiedas tarp geltorų kasų. Ji buvo tikras mano laimingiuiio dievų paveikslas.

Pirma karta su savo mokytoją girdėn vyna. Šalia manęs sėdėjo Jaunystė ir matematikos mokytojas. Daugiau, rodos, penkių dėdių vyno taurę, jis pasilenkė į mane ir Jaunystę ir tarė:

— Aš manau, kai per rašomąjį darbą, tu nurnetei Jaunystei į jos sąsią popiergali. Norėjau eti ir atimt, bet, nelbiau kodėl, mano apsėdo nesuprantamas jausmas ir aš nusiukavo. Aš pagalvojau: gal tau mažytis popiergalis yra jiiiq laimė, kuria mano ranka galėjo išardyti svdiiiai. Aš žinau, kad tą aktmirkinį pirma karta savo ilgoje tarnyboje nusiiengiau pareigai, bet jaučiu — jeigu būčiau pasielgus kitaip, šiandien aš nebūčiau toks laimingas, kaip esu dabar.

Aš pamačiau, kad jo seno rauksliėio veido brundai švelnėja ir atlaidžiu, jog šventoje. Man buvo gėda, kad aš

Ateitis. 1950, Nr. 4-5, p. 15-17.

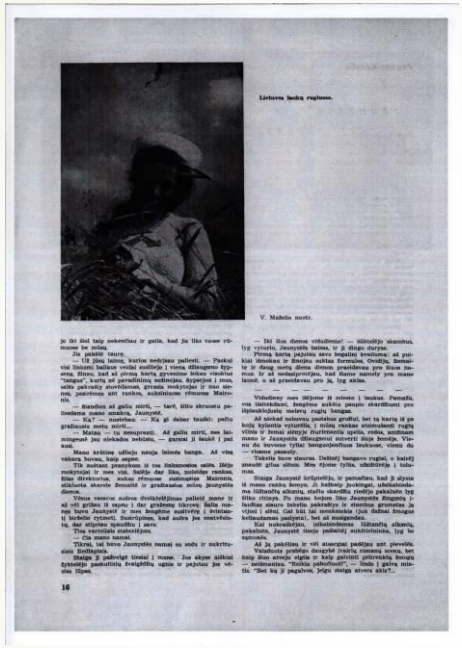

Lietuvos laukų vaglonas.

V. Mašiilo nuotr.

jo ižd šiol taip nekenčiau ir gailė, kad jis tiks tuose rūmuose be mūsų.

Jis patėtė tiiirę.

— Už jūsų laimę, kurios nedrįsiau palieti. — Paskui visi linksmi bailavo vežiai eiuškoje į vieną dižiaugsmo šypsenų. Bimo, kad aš pirmą kartą gyvenime bėkau vieškiui "tangos", kurių aš pavadinimų nežinojau. Įsyvpsiai į mus, saiio pakraštv stovėdamai, grvnėa tvokvvojas ir mai sienos, pasirėmus ant rankos, sukiniiiome rėmuose Maironii.

— Atsiaiom aš galiu mirti, — tarė, šiiio skruostą pabiedusi mano mokiia, Jaunyste.

— Ką tu dabar tvadhi: padėsi gražiausią mano mirtį...

— Maiiu — tu nesupranti. Aš galiu mirti, nes laimingesnė jau niekados nebūsiu, — garsiai ji šnabždėjo pati sau.

Mano krūtinė užliejo nauja laimės banga. Aš vėl vakarą burnu, kaip anksi.

Tik auštant praeiiiom iš tos šiaiiuosios salės. Išėjo mokytojai ir nasi vist. Šalčio dar liko, nuleidus rankas, šiias direktoriaus, auksu rėmuose sutiiiaptas Maironis, atiikusia akavie šviesiai ir grafiiiasiai mūsų Jaunystės diemos.

Vilnia vasarios aušros dvvinteliiiiiiams paliečė mane ir aš vėl grįžau iš nauio į dar gražesnę tikrovę. Šalia manęs buvo Jaunystė ir mes šengiome sudrvtę į šviesią ir šerbetu rvtinetį. Šiiiiriiiomes, kad aušra jos nuotvehiiiii

P. Kozulio žmonos Janinos Kozulienės Nedzelskienės atsiminimai, publikuoti žurnale „Prie Nemunėlio“ (2007, Nr. 2 (19), p. 7 – 9.

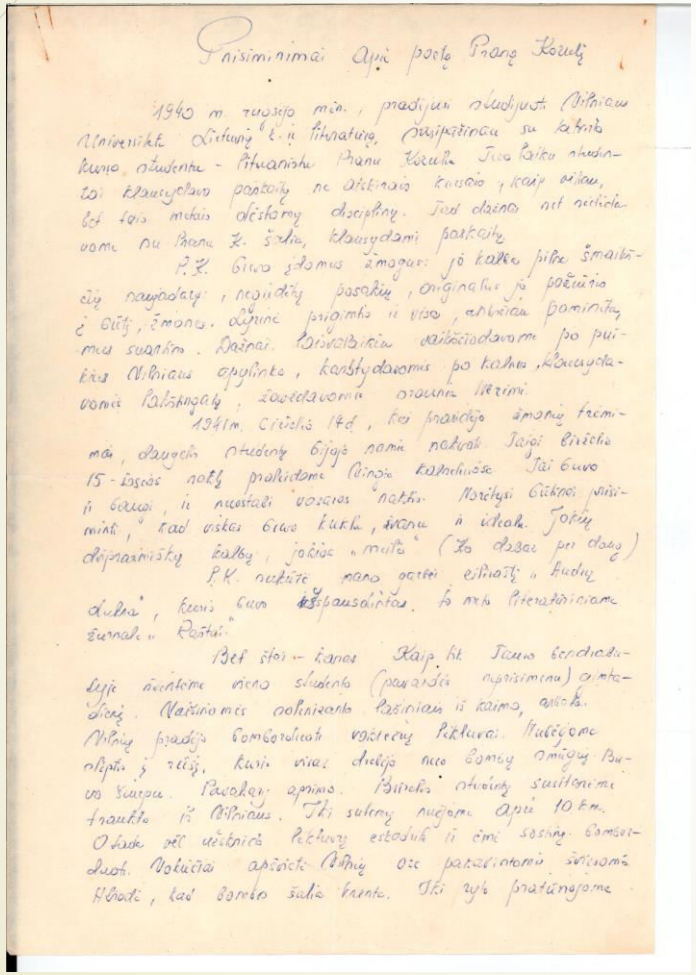

Prisiminimai apie poetą Praną Kozulį

1940 m. rugsėjo mėn., pradėjus studijuoti Vilniaus Universitete Lietuvių k. ir literatūrą, susipažinau su kartu kursu studentu – Pranu Kozulio. Jis buvo kilęs iš Kauno krašto, tad mes greitai tapome draugais. Pranas buvo jaunas žmogus: jo kalba pilna šmaikščių pastabų, originalus jo požiūris į gyvenimą, žmones. Lyrinė prigimtis ir visos paminėtos savybės mus suartino. Laisvalaikiu dažnai vaikščiodavom po miestą. Vilniaus apylinkes, karstydavomės po kalnus, klausydavomės lakštingalų, įsiklausydavome į gamtos garsus. Nemuno.

1941 m. birželio 14-ją, kai prasidėjo žmonių trėmimai, daugelis studentų bijojo nakvoti namie. Taigi birželio 15-osios naktį praleidome Vingio kalneliuose. Tai buvo ir paskutinė mūsų naktis. Nuo tos dienos nebesimatėme. Nebeteko girdėti Prano Kozulio eilėraščių „Audrų dukra“, kuris buvo išspausdintas žurnale „Kaitra“.

Ir štai – karas. Kaip tik Šiauliuose koncertavo Lietuvos operos ir baleto teatro solistai. Tarp jų buvo ir mano vyras Vytautas Kazimieras Kozulis. Jis, kaip ir daugelis kitų, buvo pašauktas į Raudonąją armiją. Mes, likusios Vilniuje, nežinojome, kur jis yra, kas su juo darosi. Tik po karo sužinojau, kad jis buvo sužeistas, gydytas Maskvos ligoninėse, vėliau grąžintas į Lietuvą, dirbo Kauno radijo komitete, vėliau Lietuvos televizijoje. Mirė 1969 m. gruodžio 31 d. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse.

Pranas Kozulis sukūrė gražią šeimą. Jo žmona Teresė Kozulienė – puiki pianistė, dirbo Lietuvos radijo ir televizijos fondo vedėja. Jų sūnus Vytautas Kozulis – garsus Lietuvos dailininkas, profesorius, Lietuvos dailės akademijos rektorius. Dukra Rasa Kozulytė-Kalinauskienė – Lietuvos nacionalinės filharmonijos koncertmeistrė, pianistė, dirigentė, pedagogė.

Pranas Kozulis – vienas ryškiausių XX a. lietuvių poezijos atstovų. Jo eilėraščiai išversti į daugelį pasaulio kalbų. Jis – Lietuvos nacionalinės premijos laureatas, Lietuvos nusipelnęs kultūros veikėjas, Lietuvos rašytojų sąjungos garbės narys.

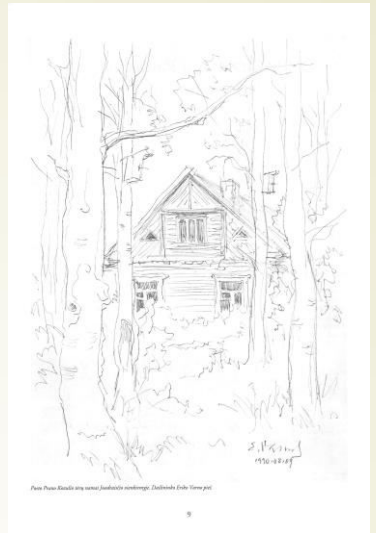

- https://drive.google.com/drive/folders/1jVvn4u_EN1OoNMK5umiMD39mRZbiN5ZT

Prisiminimai
apie poetą Praną Kozulį

JANINA KOZULIENĖ-NEDZELSKIENĖ

Apie poetą

Toli nuo namų

DAR VIENAS NEŽINOMA S POETAS

Balandžio mėnesį mūsų kraštiečiui išeiviui Pranui Kozuliui sukako 75-eri. Šis poetas daug metų mums buvo nežinomas.

Pranas Kozulis gimė Rokiškio valsčiaus Vyžeičių kaime. 1937-aisiais baigė Rokiškio gimnaziją. 1937—1941 metais studijavo Kauno Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose lietuvių kalbą ir literatūrą. Baigęs studijas, sugrįžo į gimtuosius Vyžeičius mokytojauti pradinėje. 1944-aisiais išvyko iš Lietuvos. 1946—1949 metais toliau studijavo Vakarų Vokietijoje. Baigęs studijas, išvyko į Kanadą ir apsigyveno Toronte.

Pirmieji poeto eilėraščiai pradėti spausdinti 1936 metais jaunesniųjų moksleivių ateitininkų žurnale „Ateities spinduliai". Vėliau savo poeziją jis spausdino periodikoje—„Ateityje", „Studentų dienose", „Naujojoje romuvoje", „Aiduose", „Tėviškės žiburiuose", „Drauge". 1959 metais Toronte išleido eilėraščių rinkinį „Dulkės ežere". 1971 metais Čikagoje išleistos knygos „Lietuvių poezija išeivijoje 1945 — 1971" 3-ajame tome trumpai supažindinama su Pranu Kozuliu, įdėta keletas jo eilėraščių.

Prieš porą metų poetas pareiškė naują rinkinį, tačiau jam nebuvo lemta išvysti dienos šviesos. Šiatga mirė poeto draugas, pas kurį buvo rankraščiai. Jo artimieji rankraščius ar išmėtė, ar sunaikino, bet taip jų ir neberado. Šiuo metu poetas nebekuria.

Daugelyje Prano Kozulio kūrinėlių vyrauja pesimistinė nuotaika, nors protarpiais autoriui būdinga lengva šypsena lyg ir užtušuoja niūresnes spalvas. Poetas gailiškai myli gamtą: „tylų žemės džiugesį", „galvinančią migią", „pievų vėsumą". Poetui nuolat vaidenasi amžinas klajūnas audrų ir žalbų dekoracijose. Tose klajonėse yra skirta vietos ir nepasiekiamos meilės ieškojimui, išskyla ir gyvenimo prasmės klausimai, išnyra tėvynės sodų, naktų, upių vizijos. Neretas ir mirties motyvas. Eilėraščio formą poetas valdo laisvai, ritmas sklandus.

Centrinės bibliotekos bibliografijos - informacijos skyriuje velkė paroda, skirta poetui Pranui Kozuliui.

A. TUPALSKIENĖ
Centrinės bibliotekos bibliografijos - informacijos skyriaus vyr. bibliografė

Vakaras

Aš nežinau, kas toki esame,
ko pasiilgstam mylimo žmogaus.
Kažko taip graudžiai vakaras užgeso —
kraujais paplūdo pakraštys dangaus.

Nebežinau, žmogus, ką atiduotumei,
kad kraujo to nebūt ir vienumos:
tegu srovena mėlynas vanduo ten
skaidrus, ramus lyg veidas mylimos.

Malda šiaurėje

Skaistus birželio rytas švinta
virš šiaurės ūkanų pilkų,
ateik, Aukščiausias, mūsų nuraminti,
ateik kaip vėjas Lietuvos laukų.

Atnešdamas šlamėjimą beržynų,
gaudimą jūlančių rugių,
atnešk mums mūsų laisvės žinią
žydruoju vasaros dangum.

Taip netoli šalis brangioji,
matyti jos padangė nuostabiai šviesi,
laukuose vasara banguoja
giliam kaip marios liūdesy.

Skaistus birželio rytas švinta
virš šiaurės ūkanų pilkų.
— — —
Stai jis — ateina mūsų nuraminti
šveinus kaip vėjas Lietuvos laukų...

Dulkės ežere

Sausi, negražūs mano žodžiai:
per daug sapnų ir netiesos,
lyg lapai, puolantys į gruodą,
be skambesio ir be šviesos.

Kas buvo mylimai kalbėta
kadaise tikra ir gražu,
dabar aš netikiu, kad kas tikėtų
į tuos įtartinus žodžius.

Veltui ieškojau amžinojo grožio
tarp žemės reiškinių pilkų—
žvaigždynai, moterys ir rožės
vien tik aptemdymui akių.

Gimtasis Rokiškis. 1992, gegužės 8.

Sukanka 90 metų, kai gimė poetas PRANAS KOZULIS (1917–2000).

Gimė Rokiškio raj., Vyžeičiuose. Baigęs Rokiškio gimnaziją, 1937–1941 m. studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose. 1942–1944 m. pasitraukė iš Lietuvos. Po karo 1946–1949 m. studijas tęsė Pabaltijo universitete, Pinneberge (Vokietija). Nuo 1949 m. gyveno Kanadoje, Toronte, kur ir mirė 2000 m.

Pirmieji P. Kozulio eilėraščiai buvo išspausdinti 1936 m. „Ateities spinduliuose". Bendradarbiavo „Ateityje", „Studentų dienose", „Naujojoje Romuvoje" ir kt., išeivijoje – „Žibinte", „Aiduose", „Tėviškės žiburiuose", „Drauge". Pasirašinėjo slapyvardžiu *Drugelis*. Pirmą ir vienintelį savo kūrybos rinkinį išleido Toronte 1950 m. Jo kūrybą vertino J. Aistis, H. Nagys ir kt. A. Vaičiulaitis apie P. Kozulio kūrybą rašė: „Tarp savo amžininkų jis turi bene tyriausią lyrinį toną. Tai nuoširdus ir atviras poetas, kurio posmai vilnija naturaliai ir švelniai" (Lietuvių literatūra svetur, 1945–1967).

P. KOZULIO KŪRYBA

Dulkės ežere: [eilėraščiai]. Toronto: B.l., 1950. 62 p.

Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija. Vilnius, 1991, t. 1, p. 557-558.

[Eilėraščiai] // Sauja derliaus. London, 1957, p. 487-488.

[Eilėraščiai]. – Iliustr. // 1995 metų kalendorius. Toronto, 1955, p. 4, 113.

[Eilėraščiai periodikoje] // Aidai. 1947, nr. 1, p. 8-9; 1948, nr. 19, p. 425; 1950, nr. 6, p. 266; 1951, nr. 3, p. 120; 1952, nr. 3, p. 102; Ateitis. 1950, nr. 3, p. 10; nr. 4/5, p. 15-17; Eglutė. Putnam, 1957, nr. 8, p. 229; 1966, nr. 1, p. 3; 1979, nr. 2, p. 18.

Jaunystė tarp knygų: [apsakymas] // Aidai. 1950, nr. 4/5, p. 15-17.

Lietuvių poezija išeivijoje, 1945-1971. Chicago 1971, t. 3, p. 365-367.

Lietuvių poezijos antologija. Chicago, 1951, p. 694-697.

Pakaruoklio klumpė: [apsakymas]. – Iliustr. // Aidai. 1947, nr. 1, p. 8-9.

APIE P. KOZULĮ

Aistis J. Prano Kozulio „Dulkės ežere" // Aidai. 1950, nr. 10, p. 471-472.

Alėnas B. Dulkės ežere // Ateitis. 1950, nr. 3, p. 22.

Blaževičius P. Kai kurie Rokiškio krašto kultūros istorijos bruožai (iki 1940 m.). Rokiškis, 1994, p. 36.

Kondratas B. Laiškas poetui Pranui Kozuliui: [eil.] // Ten, sidabro vingy... Kaunas, [2002, t. 3], p. 177-178.

Kulbokas V. Lietuvių literatūrinė kritika tremtyje. Roma, 1982, p. 16, 93, 291.

Lietuviškieji slapyvardžiai. Vilnius, 2004, t. 1, p. 139.

Lietuvių egzodo literatūra, 1945-1990. Vilnius, 1997,p. 439-440, 449, 465, 783.

Lietuvių enciklopedija. Boston, 1957, t. 12, p. 520: portr.

Lietuvių išeivijos spaudos bibliografija, 1945-2000. Vilnius, 2002, t. 1. – Žr.:Asmenvardžių r-klė.

Lietuvių literatūra svetur, 1945-1967. Čikago, 1968, p. 74, 495, 524, 621.

Lietuvių literatūros enciklopedija. Vilnius, 2001, p. 246.

Lietuvių poezija išeivijoje, 1945-1971. Čikago, 1972, t. 3, p. 365.

Naujokaitis P. Lietuvių literatūros istorija. Čikaga, 1976, t. 4, p. 234-235.

Pranas Kozulis // Ateitis. 1950, nr. 4/5, p. 15.

Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. Vilnius, 1996, p. 324.

Tarp knygų. 2007, Nr. 2, p. 46-47.

Apie poetą leidiniuose

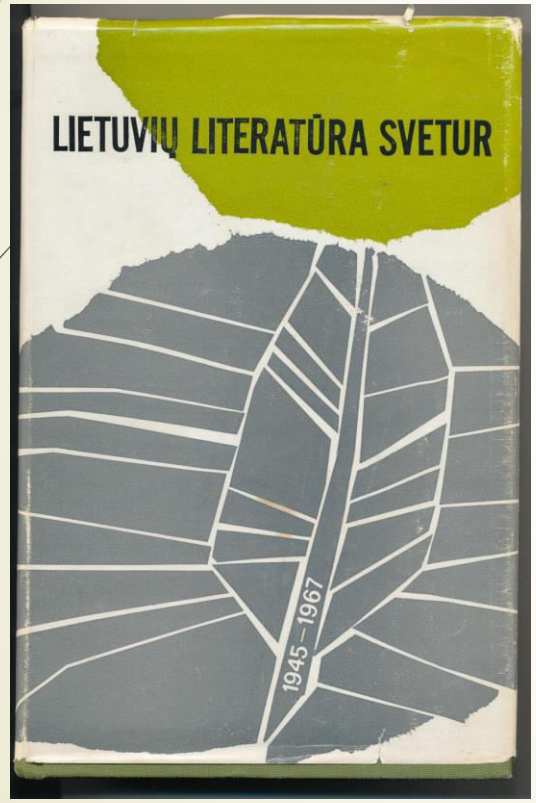

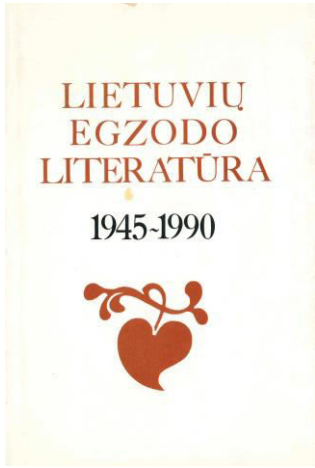

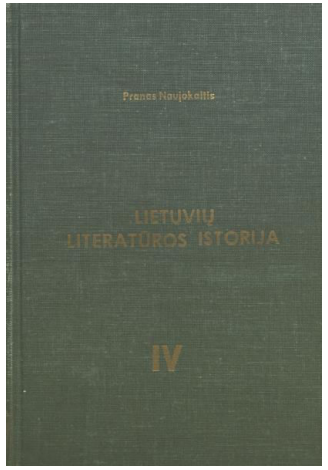

Apie poetą leidiniuose

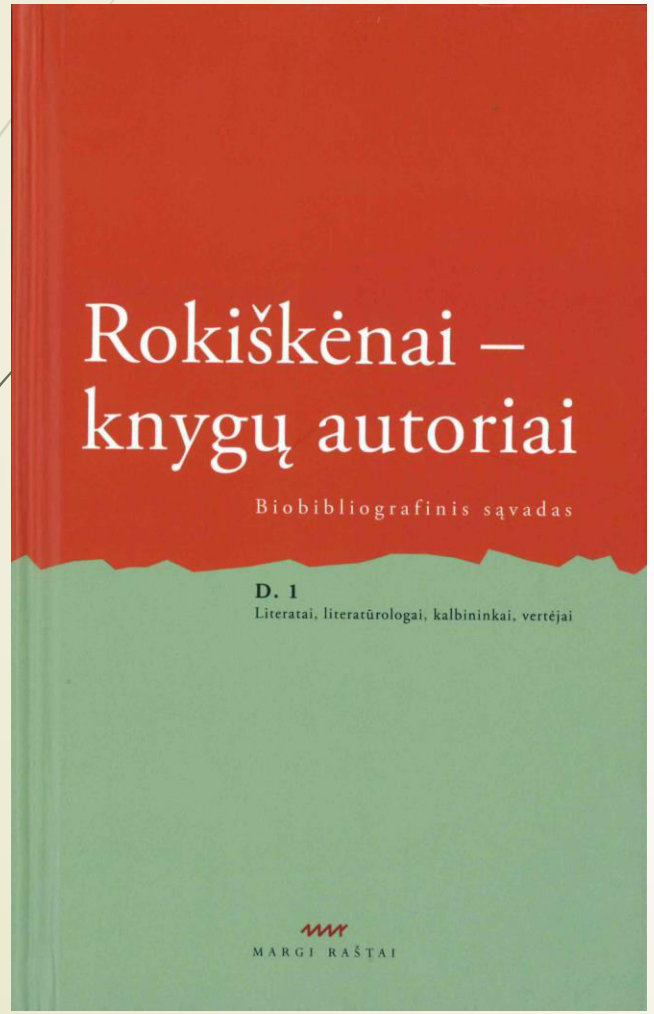

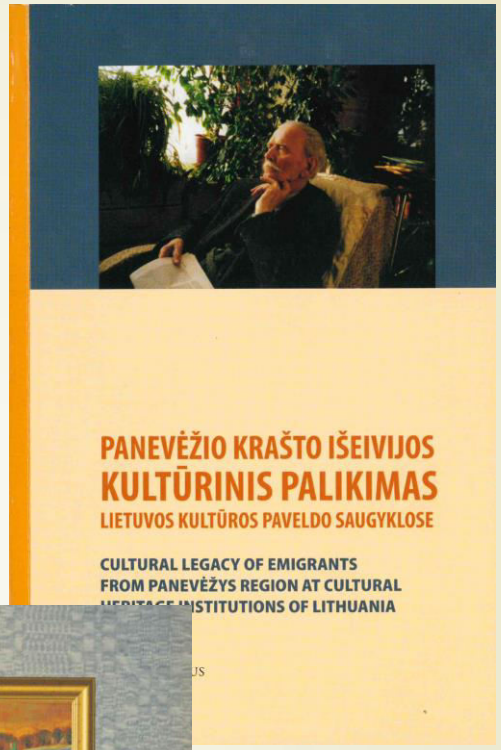

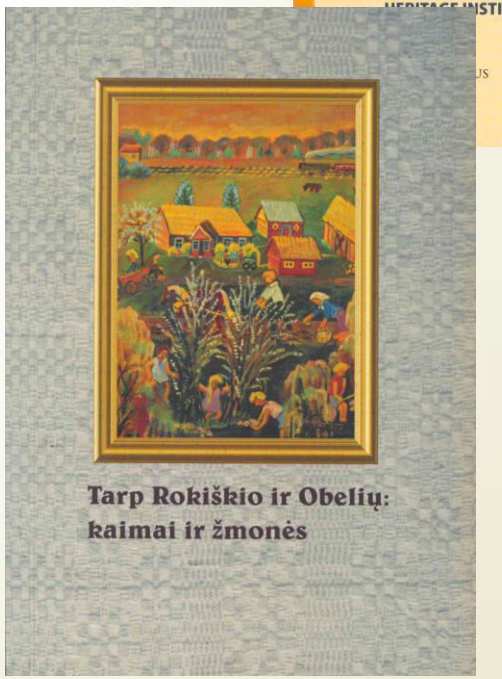

Apie poetą leidiniuose

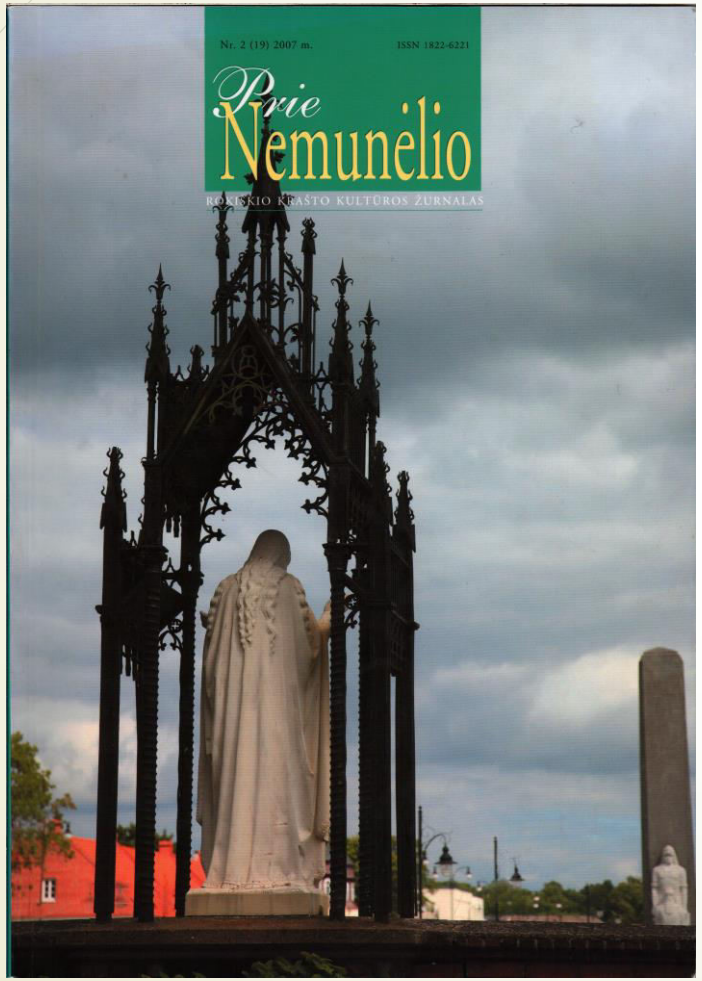

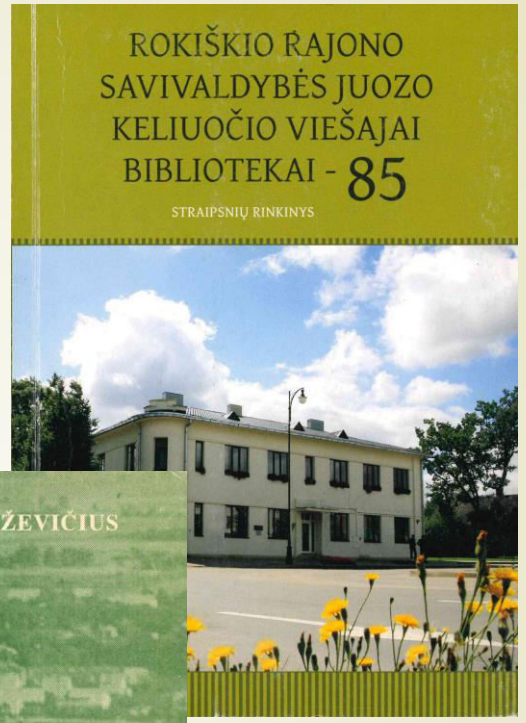

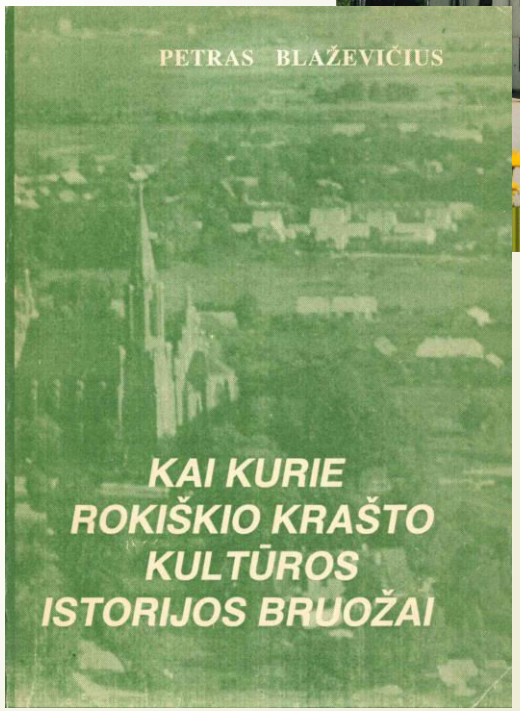

Bibliografija

Kūryba

Kozulis, Pranas. Dulkės ežere : eilėraščiai / Pranas Kozulis. – Toronto : [s.n.], 1950. – 62, [2] p.

Kūryba rinkiniuose

- Laimingas vaikas. Žemės trauka. Lacrimae christi. Troškulys : [eilėraščiai] // Lietuvių poezija išeivijoje 1945–1971. T. 3. – Chicago, 1971. – P. 365–367.
- Lietuva ; Malda šiaurėje ; Šiaurės žvaigždė ; Užkeiktam rate ; Paukščiai ; „Neramus ir tamsus aš kaip miškas…“ : [eilėraščiai] / Pranas Kozulis // Nupinsiu Lietuvai vainiką / sudarytojas Julius Jasaitis. – Marijampolė : Ramona, 2004-. – p. 103-105.
- Paukščiai : [eilėraštis] // Australijos lietuvio kalendorius. – Hindmarsh (Adelaide) : Australijos lietuvio leidykla, [1951-1953]. – 3 kalend.
- Šiaurės žvaigždė ; Paukščiai ; Gundymas ; Homo et humus : [eilėraščiai] / Pranas Kozulis // Lietuvių poezijos antologija / sudarė J. Aistis ir A. Vaičiulaitis. – Chicago, Ill. : Liet. knygos klubas, 1951. – P. 694-697.
- Tėvynė ir klevai : [eilėraštis] // Savanoriai kūrėjai. – Kaunas, 1938. – P. 9.
- Žemės trauka; Troškulys : [eilėraščiai] // Dvidešimto amžiaus lietuvių poezija: Antologija. T. 1. – Vilnius, 1991. – P. 557–558.
- Žygis prieš naktį : [eilėraštis] / Pranas Kozulis ; [su prierašu apie autorių] // Grūto parko lyrika / [sudarytojas Vaclovas Paulauskas]. – Vilnius : Gairės, 2000. – P. 234, 516.

Bibliografija

Kūryba periodiniuose leidiniuose

- Artojų padangė : [eilėraštis] // Žiburėlis. – 1943, Nr. 6–7.
- Audrų dukra : [eilėraštis] / Pranas Kozulis ; [su prierašu apie autorių] // Prie Nemunėlio. – ISSN 1822-6221. – 2007, Nr. 2(19), p. 6.
- Ignalkiukas : [apsakymas] / Pranas Kozulis // Žiburėlis. – 1941, Nr. 10 (gruod. 22), p. 172.
- Lacrimae Christi; Troškulys : [eilėraštis] // Aidai. – 1952, Nr. 3 (47), p. 102.
- Laimingas vaikas : [eilėraštis] / Pr. Kozulis // Žiburėlis. – 1943, Nr. 21 (lapkr. 1), p. 330.
- Lūžęs vasaros takas : [eilėraštis] // Tėviškės žiburiai. – 1952, Nr. 10, p. 7–9.
- Malda šiaurėje; Vakaras; Dulkės ežere : [eilėraščiai] // Gimtasis Rokiškis. 1992, geg. 8: portr.
- Naktis ir mergaitė : [eilėraštis] // Savitarpinės pagalbos žinios. – 1942, Nr. 7.
- Pakaruoklio klumpė : [eilėraštis] // Aidai. – 1947, Nr. 1, p. 8–9: iliustr.

Bibliografija

Kūryba periodiniuose leidiniuose

- Paukščiai. Žmonės ir gėlė : [eilėraščiai] // Aidai. – 1948, Nr. 19, p. 425.
- Pavasario lietus : [eilėraštis] // Naujoji Romuva. – 1938, geg. 15 (Nr. 19), p. 444.
- Pavasario žaibai : [eilėraštis] // Naujoji Romuva. – 1940, bal. 7 (Nr. 14), p. 272; Laiškai lietuviams. – 1967, Nr. 8.
- Prarasti pojūčiai : [eilėraštis] // Aidai – 1950, Nr. 6, p. 266.
- Rudens šauksmas : [eilėraštis] // Ateitis. – 1938–1939, Nr. 4, p. 200.
- Ruduo ir žmogus; Audrų dukra : [eilėraščiai] // Raštai. – 1941, Nr. 2, p. 203–204.
- Šventasis Jurgis : [eilėraštis] // Draugas. – 1968, bal. 20.
- Tiltas : [eilėraštis] // Aidai. – 1951, Nr. 3, p. 120.
- Žygis prieš naktį : [eilėraštis] // Vilniaus balsas. – 1941, saus. 15.

Bibliografija

Literatūra apie P. Kozulį

https://www.rokiskis.rvb.lt/uploads/IKELIAMI_DOKUMENTAI/Krastotyra/Krastieciai/K/Kozulis_Pranas.pdf

- Kozulis Pranas // Juozas Balčikonis ir didysis „Lietuvių kalbos žodynas“ / Aldonas Pupkis. – Vilnius : Lietuvių kalbos institutas, 2013. – P. 388.
- Kozulis Pranas // Lietuvių egzodo literatūra 1945–1990. – Čikaga, 1992. – P. 438–440.
- Kozulis Pranas // Lietuvių enciklopedija. T. 12. – Boston, 1957. – P. 520.
- Kozulis Pranas // Lietuvių literatūros enciklopedija. – Vilnius, 2001. – P. 246.
- Kozulis Pranas // Naujokaitis Pr. Lietuvių literatūros istorija. – Čikaga, 1976 , T. 4. – P. 234–236.
- Kozulis Pranas // Rokiškėnai – knygų autoriai / Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešoji biblioteka. – Vilnius : Margi raštai, 2020-. – P. 236–237.
- Kozulis Pranas // Vanagas V. Lietuvių rašytojų sąvadas. – Vilnius, 1996. – P. 324.

Bibliografija

Literatūra apie P. Kozulį

- **Kozulienė-Nedzelskienė, Janina.** Prisiminimai apie poetą Praną Kozulį / Janina Kozulienė-Nedzelskienė. – Iliustr., portr. // Prie Nemunėlio. – ISSN 1822-6221. – 2007, Nr. 2(19), p. 7–9.
- **Pakalniškienė, Loreta.** Mūsų kalendorius : 2007 balandis / parengė Loreta Pakalniškienė // Tarp knygų. – ISSN 0868-8826. – 2007, Nr. 2 (vasaris), p. 45–48.
- **Tupalskienė, Audronė.** Toli nuo namų: dar vienas nežinomas poetas / Tupalskienė A. – Iliustr. // Gimtasis Rokiškis. – 1992, geg. 8.
- **Varnienė, Aldona.** Pranas Kozulis / Aldona Varnienė. – Iliustr., portr. // Tarp Rokiškio ir Obelių: kaimai ir žmonės / [sudarė Aldona Laguckaitė-Varnienė, Pranas Motuzas, Zita Stalauskienė, Vilius Stakėnas]. – Vilnius : [BMK leidykla], 2012. – P. 271–276.
- **Viskaitienė, Rita.** Išeivijos kultūrinio palikimo sklaida Rokiškio krašte / Rita Viskaitienė. – Iliustr. – Santr. angl. // Panevėžio krašto išeivijos kultūrinis palikimas Lietuvos kultūros paveldo saugyklose / Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. – Panevėžys [i.e. Vilnius] : Versus aureus, 2008. – P. 129–142.
- **Viskaitienė, Rita.** Rankraštinis kultūros paveldas Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešojoje bibliotekoje: [yra ir apie Prano Kozulio rankraštį] / Rita Viskaitienė // Rokiškio rajono savivaldybės Juozo Keliuočio viešajai bibliotekai – 85 / [redaktorė Daiva Vilkickienė]. – Rokiškis [i.e. Panevėžys] : Amalkeros leidyba, 2008. – P. 34–41.
- **Zimareva, Olga.** Mūsų kalendorius : 2017 balandis : [biobibliografijos] / parengė Olga Zimareva. – Portr.. – Turinys: „Sukanka 100 metų, kai gimė poetas, pedagogas Pranas Kozulis (1917–2000)“ ir kt. // Tarp knygų. – ISSN 0868-8826. – 2017, Nr. 2 (vasaris), p. 42-44.
- **Zimareva, Olga.** [Pranas Kozulis] : Mūsų kalendorius: 2017 balandis / parengė Olga Zimareva. – Portr. // Tarp knygų. – ISSN 0868-8826. – 2007, Nr. 2, p. 42.

Skiriama poetui

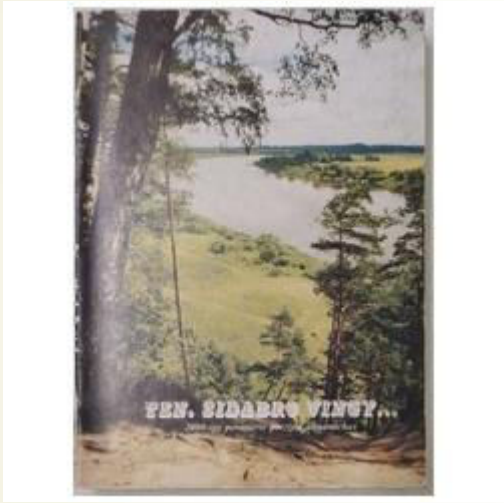

Kondratas, Bronius. [Eilėraščiai] / Bronius Kondratas [su trumpom biografinėm žiniom]. – Portr. – Turinys : „Upės seko, tvino ir tekėjo…“ ; Laiškas poetui Pranui Kozuliui ; „Tas pasiima dieną…“ ; „Apleistų kapinėlių koplyčios…“ // Ten, sidabro vingy. – [T. 3] (2002), p. 176–179.